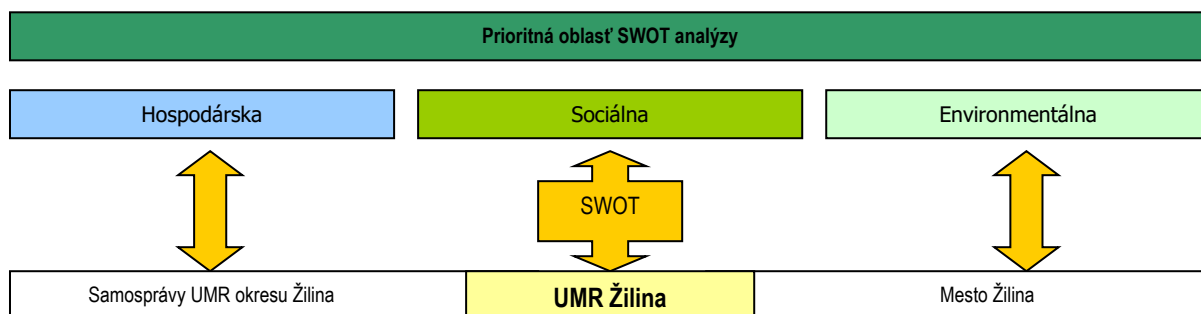

Analýza SWOT IÚS/UMR

Nasledujúca SWOT analýzy sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí - **HOSPODÁRSKA, ENVIRONMENTÁLNA a SOCIÁLNA**. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele v rámci IÚS/UMR.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne UMR Žilina v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického celého regiónu, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom zúčastnených miest a obcí, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov celého regiónu k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci jednak mesta Žilina, ale aj priľahlých obcí, ktoré sú súčasťou kultúrno historických, sociálnych, hospodárskych a environmentálnych väzieb. Na jej základe môže región prikrôčiť k formulácii špecifických cieľov stratégie IÚS/UMR.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
O - príležitosti	1. 2. Stratégia SO ... 10.	1. 2. Stratégia WO ... 10.
T - hrozby	1. 2. Stratégia ST ... 10.	1. 2. Stratégia WT ... 10.

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v celom regióne UMR, ktorá skrýva potenciál územia v okolí mesta Žilina. Sú to hlavne tie, ktoré môžu regiónu priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu z hľadiska Environmentálneho, Sociálneho a Hospodárskeho. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, ktoré bude musieť región riešiť v rámci Integrovannej územnej stratégie UMR. Znamená to teda, že jednotlivé samosprávy (mesto ale aj obce) musia sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické,

technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť). Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že región dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia. V rámci analýzy SWOT sa región koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia (Žilina), kvalitné životné prostredie (vodný tok Váh, zníženie emisií, odpadové hospodárstvo, kvalitné a neznečistené vodné zdroje), prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu alokované hlavne v meste Žilina a okolí. Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcej najvyšší úžitok pre región UMR Žilina, preto by sa mali aktéri IÚS/UMR sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich mesto nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb na Hornovážsky región je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby v oblasti hospodárskej, sociálnej aj environmentálnej. Riziká z 1. kvadrantu môžu región vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj regiónu UMR, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie, ktoré na región pôsobí vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany samospráv regiónu a ich jednotlivých partnerov ohrozí jeho regionálnu pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele regiónu UMR, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie región stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily regiónu sa považuje – hodnotný kultúrno - historický potenciál, kvalitné ľudské zdroje, podnikateľské prostredie prezentované veľkými, strednými a malými podnikmi hlavne v meste Žilina, dobrý prírodný potenciál prezentovanými CHKO Strážovské vrchy, NP Veľká Fatra, či alúviom rieky Váh, výhodná poloha a dopravná dostupnosť prostredníctvom cesty E50/E75 a E 442 medzinárodného významu, železničným spojením železničnej trate č. 180, 126, 127, 120, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, zlý technický stav základnej infraštruktúry ai. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrály faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

Matica výkonu a dôležitosti

		Výkon	
		vysoký	nízky
Dôležitosť	vysoká	1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
	nízka	3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých región momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. **Kvadrant 2** pozostáva z oblastí, v ktorých je sice región úspešný, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. **Kvadrant 3** tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V **kvadrante 4** nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody regiónu Horného Považia. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest regiónu je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v širšom regióne Žilinského kraja. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má región najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj (bohatý kultúrno - historický potenciál, silná hospodárska základňa, významné chránené prírodné lokality). Nasledujúce tabuľky a grafy prezentujú pohľad zúčastnených strán na silné a slabé stránky regiónu UMR Žilina a kvalitu života.

Hospodárska oblasť

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
S1	narastajúci počet podnikateľských subjektov - právnických osôb - od 2010 - 140,8 % (5137 - 2020)	1,5	1,5	W1	Klesajúci, resp. nestabilný počet podnikateľov - fyzických osôb	1,5	1,5
S2	existencia 23 podnikov nad 250 zam a 108 stredne veľkých podnikov	1,5	3	W2	nízky podiel podnikateľských subjektov v oblasti stravovania a ubytovania (okr. 303) a ich klesajúci počet v prípade fyzických osôb,	1,5	3
S3	vysoký podiel podnikov v službách - obchod, stavebníctvo, odborné, vedecké a technické činnosti	1,5	4,5	W3	Výrazný klesajúci počet podnikateľských subjektov vo veľkoobchode a maloobchode v prípade fyzických osôb,	1,5	4,5
S4	narastajúci počet podnikov v oblasti priemyselnej výroby (od 2011 - nárast na 1300)	1,5	6,0	W4	vysoká závislosť zamestnanosti na niektorých zamestnávateľoch (automobilov priemysel, ktorý je senzitívny na celosvetovom vývoji a krízach)	1,5	6
S5	narastajúci počet podnikateľských subjektov v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva (od 2011 nárast na cca. 250)	1,5	7,5	W5	vysoká závislosť regiónu z príjmov z automobilového priemyslu,	1,5	7,5
S6	Veľké priemyselné podniky ako Kia Slovakia, COOP Jednota, SAD Žilina, Sungwo Hitech, atď, ktoré sa významne podieľajú na zamestnanosti,	1,5	9,0	W6	nedostatočne uplatnený integrovaný prístup k ponuke služieb cestovného ruchu - vysoká miera podnikateľského individualizmu	1,5	9
S7	prechádzajúce hlavné dopravné ťahy - D1, železničné spojenie,	1,5	10,5	W7	Postupný pokles evidovaných pracovníkov v oblasti stavebníctva,	1,5	10,5
S8	dobré prepojenie na dôležité regionálne centrá Poľskej a Českej republiky,	1,5	12,0	W8	Kolisavá stavebná produkcia,	1,5	12,0
S9	Vybudovaná železničná a cestná sieť na hlavné centrum výroby a služieb - krajské mesto Žilina,	1,5	13,5	W9	Výrazne redukovaná intenzita chovu hydiny,	1,5	13,5
S10	Nárast podnikateľských subjektov v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb (2021-cca. 366),	1	14,5	W10	Redukovaná intenzita chovu oviec,	1,5	15,0
S11	vysoký podiel podnikov v službách - vzdelávanie (167), zdravotníctvo (263), umenie a zábava (109), ktoré predstavujú integrovaný súbor nadväzujúci na kľúčové aktivity v regióne UMR,	1,5	16,0				
S12	Relatívne dobre rozvinutá poľnohospodárska a potravinárska produkcia (Hyza, a.s.),	1	17,0				
S13	Tradicia a predpoklady na ďalší rozvoj lesného hospodárstva (viac ako 70 % lesov	1,5	18,5				

	hospodárskych),						
S14	Výrazne narastajúca stavebná produkcia na 1 zamestnanca	1,5	20,0				
S15	Rozvinutý strojársky, elektrotechnický, textilný a potravinársky priemysel,	1,5	21,5				
S16	Narastajúca poľnohospodárska produkcia zemiakov a obilnín,	1,5	23,0				
S17	Narastajúca živočíšna produkcia hovädzieho dobytka..	1,5	24,5				
S18	Čiastočná integrácia a nadväznosť vzdelávacieho systému a miestneho hospodárstva,	1,5	26,0				
Spolu			26,0		Spolu		15,0
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	orientovanie sa na výrobu bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu,	1,5	1,5	T1	zvýšená regionálna a celosvetová konkurencia v oblasti profilových pre UMR Žilina	0,5	0,5
O2	preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby,	1,5	3	T2	tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie)	1	1,5
O3	skvalitnenie prostredia výrobných, skladových a prevádzkových areálov (prípadne nové prevádzky	1	4	T3	pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry - hlavne dopravnej	1,5	3
O4	vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít mesta, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území mesta, predovšetkým pre miestne pracovné sily,	1,5	5,5	T4	administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu	1,5	4,5
O5	vytváranie podmienok pre rozvoj takých odvetví výroby - priemyslu, ktoré naviažu na dominujúce odvetvia v meste,	1	6,5	T5	veľká administratívna náročnosť pre získanie a následné čerpanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU	1,5	6
O6	zvýšená podpora a ochrana podnikania v oblasti cestovného ruchu	1,5	8	T6	nedostatok investičného kapitálu z dôvodu ochrany prírodných a kultúrohistorických hodnôt, ako aj zložitých geomorfologických daností	1	7
O7	Možnosti získavania mimorozpočtových zdrojov z fondov EÚ, iných zahraničných zdrojov a dotácií štátneho rozpočtu	1,5	9,5	T7	nepredvídateľné celospoločenské prírodné, zdravotné, ekonomické a sociálne poruchy	1,5	8,5
O8	zvyšujúca sa zamestnanosť v regióne UMR Žilina	1,5	11	T8	zníženie záujmu spoločnosti o historické bohatstvo, tradície a kultúru	1	9,5
O9	výrazne znižujúci sa počet nezamestnaných hlavne vo vekových skupinách 15 - 49 rokov	1,5	12,5	T9	existencia CHKO a chránených území - ochranné pásma, pamiatková rezervácie, zákon o posudzovaní vplyvov na ŽP	1	10,5
O10	potenciál pre rozvoj rôznych druhov cestovného ruchu (rekreačný a športový, kultúrno-poznávaci, vidiecky turizmus a agroturistika, kongresový)	1,5	14				
Spolu			14		Spolu		10,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 26	15 4,5 14 Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST	4 10,5 Stratégia WT

V oblasti hospodárstva a cestovného ruchu výrazne prevládajú silné stránky nad slabými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí región UMR Žilina využiť silné stránky a využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Hospodársku základňu je potrebné budovať vzhľadom na dlhoročnú tradíciu, ale ja s ohľadom na charakter regiónu - ekologický strojárka a elektrotechnická výroba, cestovný ruch, potravinársky priemysel. Z hľadiska

sektorov je možné rozvíjať hlavne ekologicky nezávadné výrobné prevádzky v rámci sekundárneho sektora, ktoré nebudú narúšať kolorit UMR, miest a okolitých obcí, ako aj prevádzky služieb v rámci terciárneho sektora s rozumnými väzbami na cestovný ruch v prostredí Malej Fatry a Strážovských vrchov. V tomto ohľade je potrebné systematické budovanie **integrovanej ponuky** na okolité územia, ktoré poskytujú tiež množstvo kultúrnych, prírodných a iných atraktivít. Hlavným cieľom budovanie hospodárskej základne regiónu UMR musí byť ekológia a dostatočná diverzifikácia s rozumnou väzbou na oblasť cestovného ruchu, ale aj tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva. Primárny sektor je potrebné smerovať hlavne do oblastí lesníctva, k čomu sú vytvorené aj podmienky, ako aj zavádzanie **integrovanej ponuky** v nadväznosti na **poľnohospodársku a finálnu potravinársku výrobu**. Sekundárny sektor prioritne smerovať do menších, ekologicky nezávadných prevádzok s počtom zamestnancov do 250 (malé a stredné podniky) s ponechaním a podporou tradičných veľkých podnikov nad 500 zamestnancov. V oblasti cestovného ruchu bude jednou zo základných priorit integrovaná výstavba ponuky služieb a infraštruktúry v nadväznosti na okolité turisticky zaujímavé lokality - Malá Fatra, Strážovské Vrchy, Kysuce, Rajec. Nevyhnutné je rovnako prepojenie na ostatné atraktivity regiónu UMR tak, aby boli poskytované v rámci **integrovanej ponuky** celého regiónu.

Pri rozvoji **poľnohospodárskej produkcie** je potrebné riešiť negatívne dopady takejto činnosti pre kvalitu života obyvateľov v ich tesnej blízkosti, ako aj životné prostredie. Poľnohospodárske areály bývajú zväčša situované na okraji sídiel v UMR. Ich plošný záber a miera sú dominantné predovšetkým pri vidieckych sídlach v porovnaní ich plochy s výmerou samotného sídla. Častým javom býva ich nevhodné umiestňovanie na vizuálne exponovaných miestach, bez akejkoľvek izolácie vegetáciou. Medzi negatívne vplyvy poľnohospodárskych areálov patrí ich plošný záber s oplotením, zápach zo živočíšnej či inej výroby, hluk (predovšetkým pri areáloch so zmenenou či pridruženou funkciou), degradácia pôdy, znečistenie vody a podobne. Nachádzajú sa v niekoľkých k. ú. UMR Žilina: Žilina, Hôrky, Horný Hričov, Višňové, Bitarová a Ovčiarsko. Nefunkčné areály poľnohospodárskych podnikov majú rozlohu 4,78 ha a boli identifikované v obciach Horný Hričov a Teplička nad Váhom. V blízkosti poľnohospodárskych areálov sa nachádzajú hnojiská, ktoré sú potenciálnym nebezpečenstvom pre znečisťovanie podzemnej, ale aj povrchovej vody v dôsledku odtekania hnojovky. Mnohé z nich nespĺňajú kritériá podľa STN 46 5710, sú to tzv. poľné (nespevnené) hnojiská, ktoré predstavujú potenciálnu environmentálnu záťaž (RÚSES Žilina, 2022).

V nadväznosti na poľnohospodársku produkciu je potrebné riešiť aj dopady plôch intenzívneho poľnohospodárstva - veľkoblokovej ornej pôdy. Ide o makroštruktúry ornej pôdy, ktoré do značnej miery znižujú stabilitu krajiny a javia sa ako významný negatívny prvok pre zníženie priechodnosti krajiny. Veľkobloková orná pôda zaberá 7 043,00 ha a bola identifikovaná v týchto obciach UMR v Žiline, Hôrkach, Hornom Hričove, Mojši, Tepličke nad Váhom, Višňovom, Bitarovej, Ovčiarsku a Lietavskej Lúčke. Ďalším negatívnym vplyvom je pokles druhovej diverzity, zníženie životného priestoru mnohých druhov rastlín a živočíchov. Pre zníženie negatívneho vplyvu je potrebná fragmentácia ornej pôdy, t. j. rozdelenie veľkoblokovej ornej pôdy na menšie parcely, napr. výsadbou nelesnej drevinovej vegetácie. Týmto zároveň zvýšime druhovú diverzitu a umožníme aj migráciu jednotlivým druhom rastlín a živočíchov (RÚSES Žilina, 2022). Aj v uvedenom prípade platí určitý kompromis, ktorý by neohrozil poľnohospodársku výrobu, ale na druhej strane by umožnil zaviesť ekologizačné opatrenia, ktoré by znížili negatívny dopad výroby na životné prostredie ako aj iné zložky kvality života obyvateľov regiónu UMR Žilina.

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnáваме dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1,2	S3	S4,14,15	S5,12,13,17	S7,8,9	S10	S11	Suma	Váhy
S1,2	-	1	0,5	0,5	0,5	1	1	4,5	1
S3	0	-	0	0	0	0,5	0,5	1	3
S4,14,15	0,5	1	-	0,5	0,5	1	1	4,5	1
S5,12,13,17	0,5	1	0,5	-	0,5	1	1	4,5	1

S7,8,9	0,5	1	0,5	0,5	-	0,5	0,5	4,5	1
S10	0	0,5	0	0	0,5	-	0,5	1,5	2
S11	0	0,5	0	0	0,5	0,5	-	1,5	2

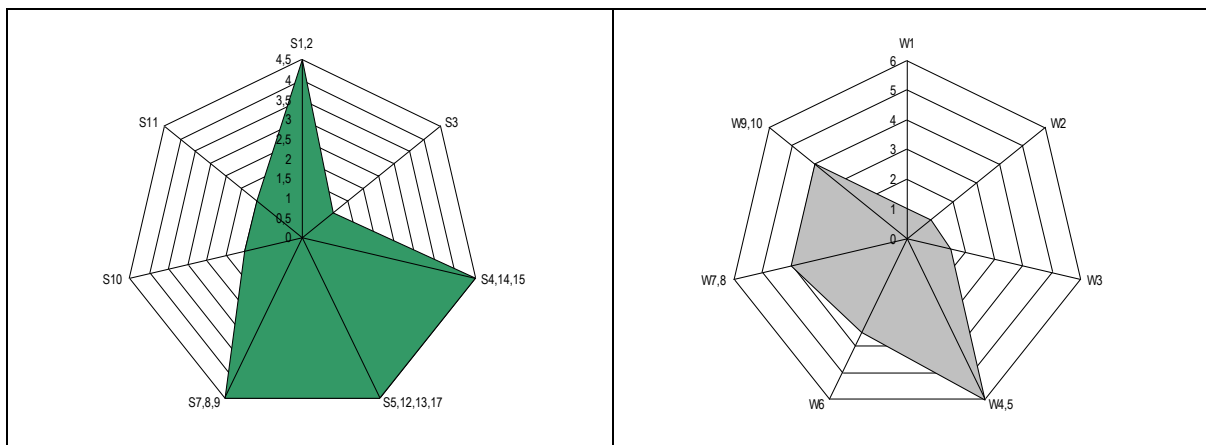
Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4,5	W6	W7,8	W9,10	Suma	Váhy
W1	-	0,5	0,5	0	0	0	0	1	5
W2	0,5	-	0,5	0	0	0	0	1	5
W3	0,5	0,5	-	0	0,5	0	0	1,5	4
W4,5	1	1	1	-	1	1	1	6	1
W6	1	1	0,5	0	-	0,5	0,5	3,5	3
W7,8	1	1	1	0	0,5	-	0,5	4	2
W9,10	1	1	1	0	0,5	0,5	-	4	2

UMR okres Žilina možno z hľadiska dosiahnutého stupňa industrializácie zaradiť k priemyselne rozvinutým regiónom (hlavne centrálnu časť zhrňajúcu krajské mesto Žilina a blízke priemyselné centrá - Teplička nad Váhom, atď..). V UMR sú zastúpené prevažne malé podniky s počtom zamestnancov do 49. Vekých podnikov nad 250 zamestnancov je v regióne celkovo 23. Nosnými odvetviami priemyslu na území sú strojársky priemysel (automobilový priemysel - Kia Slovakia), elektrotechnický, drevársky, textilný a potravinársky (Hyza, a.s., atď..), ktoré reprezentujú najmä dlhoročne etablované spoločnosti.

Trend ekonomických a socio-ekonomických ukazovateľov u podstatnej časti firiem a živnostníkov sa zhoršuje. Kúpna sila domáceho obyvateľstva klesá vplyvom pandemických opatrení, aj z dôvodu, že podiel na tržbách v obchodoch bol vo veľkej miere tvorený aj návštevníkmi z iných štátov, prípadne regiónov SR. Väčšina malých obchodov je na úrovni prežívania, časť obchodov nezvláda platby odvodov, nájomného a konkurenciu obchodných reťazcov a stoja pred konkurzom. Podnikateľská výrobná sféra je síce v celku rozvinutá, ale existujúce subjekty sa udržiavajú s veľkým úsilím. Toto je prezentované nízkymi ziskami z dôvodu opatrení a následne veľmi nízkym daňovým odvodom a aj tvorbou HDP. U väčšiny firiem nie je stabilizačným faktorom dostatočný zisk, ale vlastný areál a zahraničný odbyť, ktorý je v podstatnej miere znížený o maržu pre sprostredkovateľov, alebo zahraničných vlastníkov. Negatívom bolo aj obmedzenie spomínanej zahraničnej klientely.

Pri rozvoji ďalšej výroby je potrebné zohľadňovať obmedzujúce limity v súvislosti s ekologickými normami EÚ a obmedzovaním primárnych stresových faktorov. Primárne antropogénne stresové javy (prvotní pôvodcovia stresu) sa prejavujú plošným záberom prírodných ekosystémov. Charakteristickým znakom týchto stresorov je ich jednoznačné plošné vymedzenie v krajine. Dôsledkom lokalizácie primárnych stresových faktorov je zmena štruktúry a využívania krajiny (zánik prirodzených ekosystémov v dôsledku vývoja antropických aktivít), ako i ohrozenie migrácie bioty v dôsledku bariérového pôsobenia týchto stresorov. V prípade regiónu UMR Žilina môže ísť hlavne o nasledujúce antropogénne, resp. poloprirodné prvky: areály priemyselných podnikov, výrobných prevádzok a skladov, logistické centrá, dobývacie areály. V tomto prípade ide hlavne priemyselný areál v obci Horný Hričov o rozlohe 22,10 ha, Lietavská Lúčka - priemyselný areál o rozlohe a 26,28 ha ako aj ťažobný areál o rozlohe 30,12 ha, Mojš - priemyselný areál o rozlohe 23,99 ha, 4 prevádzky o rozlohe 103,47 ha v Tepličke nad Váhom, 2 areály v obci Višňové o rozlohe 4,94 ha a 10 priemyselných areálov o rozlohe 533,87 ha v krajskom meste Žilina. Rozvoj takýchto plôch bude potrebné v budúcnosti realizovať z hľadiska kompromisov v oblasti ekonomickej, environmentálnej a nakoniec aj sociálnej, nakoľko pre región uvedené prvky predstavujú významný zdroj zamestnanosti.

S	W

Miera heterogenity disparít a faktorov rozvoja

Sociálna oblasť

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
S1	Narastajúci počet detí v materských školách v meste Žilina, aj regiónne UMR	1,5	1,5	W1	Klesajúci počet detí v obci Mojš a Ovčiarsko,	1,5	1,5
S2	Narastajúci počet učiteľov v materských školách UMR a meste Žilina,	1,5	3	W2	Klesajúca prognóza vývoja počtu detí do 4 rokov v UMR,	1,5	3
S3	Klesajúci priemerný počet detí v triedach,	1,5	4,5	W3	Klesajúci počet žiakov v obci Lietavská Lúčka,	1,5	4,5
S4	V UMR Žilina sú alokované celkovo 2 malotriedne základné školy a 24 plnoorganizovaných základných škôl,	1,5	6	W4	V roku 2021 bolo celkovo v UMR Žilina 11 špeciálnych škôl,	1,5	6
S5	Narastajúci počet žiakov v základných školách v meste Žilina, obci Hôrky, Teplička nad Váhom a Višňové,	1,5	7,5	W5	Klesajúci počet študentov na gymnáziách,	1	7
S6	V UMR Žilina sa nachádzajú 4 cirkevné a jedna súkromná základná škola,	1,5	9	W6	Výrazne klesajúci počet študentov na stredných odborných školách,	1,5	8,5
S7	Z hľadiska budúcich prognóz sa predpokladá skôr nárast počtu žiakov.	1,5	10,5	W7	Klesajúca prognóza vekových kohort obyvateľov v stredoškolskom veku,	1	9,5
S8	V súčasnosti sieť stredných škôl v meste tvorí 7 všeobecno - vzdelávacích škôl,	1,5	12,0	W8	Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 23,45 %.	1,5	11
S9	Bohatá história odborného vzdelávania prezentovaná aj počtom stredných odborných škôl (17 SOŠ),	1,5	13,5				
S10	Z hľadiska polohy je väčšina stredných odborných škôl alokovaná do centrálnej zóny krajského mesta,	1,5	15,0				
S11	V UMR Žilina zabezpečuje hromadné stravovanie pre deti školského (základné a stredné školy) veku 37 školských jedální,	1,5	16,5				
S12	Celková kapacita stravovacích zariadení je 4191 stoličiek,	1,5	18,0				
S13	V rámci UMR je k dispozícii 5 umeleckých škôl, z toho 3 sú súkromné a 2 štátne,	1,5	19,5				
S14	V UMR Žilina je k dispozícii 11 zariadení pre voľný čas. Celkovo 7 zariadení je v meste Žilina,	1,5	21,0				
S15	V meste Žilina je alokované Konzervatórium J. M. Hurbana 48 s dlhodobou históriou,	1,5	22,5				
S16	Žilinská univerzita ako najvýznamnejšia štátna vzdelávacia inštitúcia v UMR,	1,5	24,0				
S17	Pobočka Vysokiej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n.o.,	1,5	25,5				
S18	V okrese Žilina sa nachádza 43 sociálnych zariadení s kapacitou 1253 miest,	1,5	27,0				
S19	10 zariadení pre seniorov,	1,5	28,5				
S20	17 zariadení domovov sociálnych služieb v UMR	1,5	30,0				
S21	10 zariadení špecializovaných,	1,5	31,5				
S22	V oblasti zdravotníctva je najväčším zariadením v Žiline štátna Fakultná nemocnica s poliklinikou s vyše 700 lôžkami.	1,5	33,0				

S23	Detské oddelenie Žilinskej nemocnice má osem ambulancií	1,5	34,5				
S24	Zvyšujúci sa počet špecializovaných ambulancií,	1,5	36,0				
S25	Základná zdravotnícka starostlivosť poskytovaná aj v obciach Lietavská Lúčka a Teplička nad Váhom,	1	37,0				
S26	V Žiline pôsobí v kultúrnom dianí množstvo organizácií a inštitúcií.	1,5	38,5				
S27	V UMR Žilina je 5 verejných knižníc	1,5	40,0				
S28	Existencia Mestského divadla s činohrou s dennými predstaveniami	1,5	41,5				
S29	V súčasnosti je v meste viacero kinosál v OC Mirage a v ZOC Max.	1	42,5				
S30	V UMR Žilina sa nachádza 5 múzeí a 1 galéria	1,5	44,0				
S31	Žilina je mestom s dlhoročnými športovými tradíciami	1,5	45,5				
S32	V UMR Žilina pôsobí viac ako 50 športových klubov	1,5	47,0				
	Spolu		47,0		Spolu		11,0
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity,	1,5	1,5	T1	nezáujem rómskych rodín postarať sa o svoje bývanie, nesolventnosť a negramotnosť,	1,5	1,5
O2	lepšie podmienky na zladovanie prac. a rodinných povinností,	1,5	3	T2	smerovanie mesta do pozície „rezidenčného mesta“ s prevahou nesolventných a nezamestnaných obyvateľov,	1,5	3
O3	začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovnanie európskych štandardov,	1	4	T3	rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii,	1,5	4,5
O4	zvýšenie vzdelanostnej a kvalifikačnej úrovne ľudských zdrojov zodpovedajúcej dopytu na trhu práce a znalostnej ekonomike,	1,5	5,5	T4	prehľbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby,	1,5	6
O5	možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	1,5	7	T5	zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosť sociálnych služieb pre klienta,	1,5	7,5
O6	zlepšovanie právneho a inštitucionálneho rámca sociálnej inklúzie,	1,5	8,5	T6	nepriaznivý demografický vývoj,	1,5	9
O7	realizované reformy, vrátane inštitucionálnych a fiškálnych v oblasti sociálnej inklúzie, fiškálna decentralizácia,	1	9,5	T7	vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosť, konzumné kultúry...),	1,5	10,5
O8	zvyšovanie adresnosti, efektívnosti a dostupnosti opatrení sociálnej inklúzie,	1,5	11	T8	nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov,	1,5	12
O9	lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít mesta,	1	12	T9	nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov,	1,5	13,5
O10	neúmerné požiadavky Pamiatkového úradu,	1,5	13,5	T10	nárast sociálnej ohrozenosti mládeže,	1,5	15
O11	rozvoj sponzorovania kultúry,	1	14,5	T11	zoslabovanie tradičného vnímania mesta Žilina,	1,5	16,5
O12	obnova zanikajúcich tradícií,	1,5	16	T12	zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície)	1,5	18
				T13	zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,	1,5	19,5
				T14	slabá podpora kultúry zo strany štátu	1,5	21
	Spolu		16		Spolu		21

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 47	11 Stratégia WO 16
T hrozby	Stratégia ST 31	10 Stratégia WT 21

V oblasti sociálnych služieb, vzdelávania, športu a kultúry výrazne prevládajú silné stránky nad slabými. Odporúča sa využiť stratégia ST - kde musí región Žilina využiť silné stránky a využitím príležitostí spojených s výrobnou históriou.

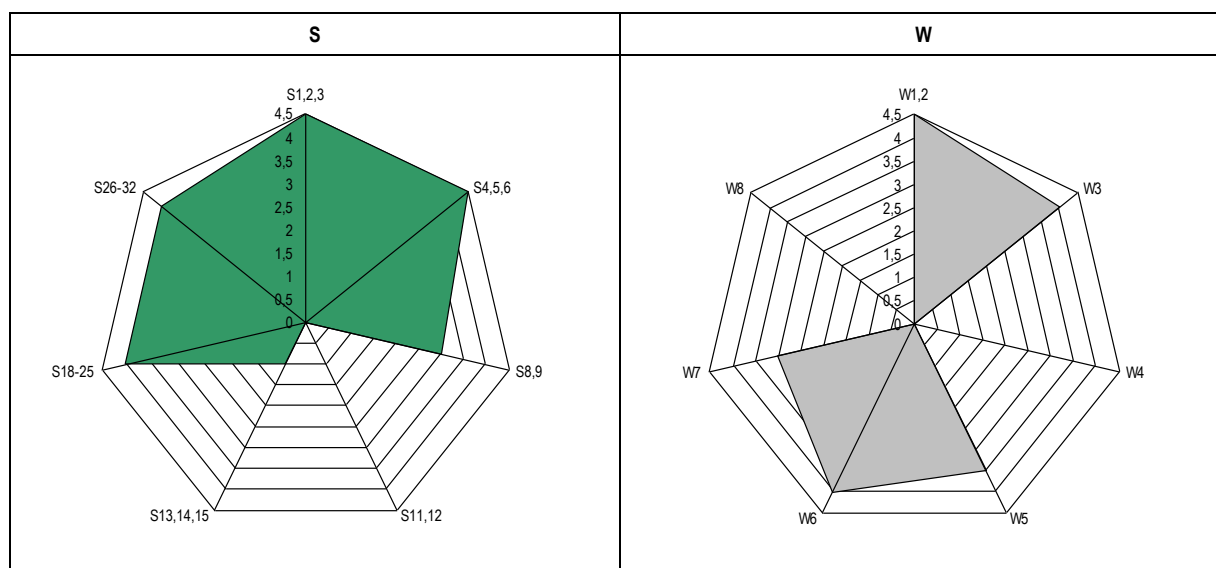
Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1,2,3	S4,5,6	S8,9	S11,12	S13,14,15	S18-25	S26-32	Suma	Váhy
S1,2,3	-	0,5	1	1	1	0,5	0,5	4,5	1
S4,5,6	0,5	-	1	1	1	0,5	0,5	4,5	1
S8,9	0	0	-	1	1	0,5	0,5	3	3
S11,12	0	0	0	-	0	0	0	0	5
S13,14,15	0	0	0	1	-	0	0	1	4
S18-25	0,5	0,5	0,5	1	1	-	0,5	4	2
S26-32	0,5	0,5	0,5	1	1	0,5	-	4	2

Váha vybraných disparít									
	W1,2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	Suma	Váhy
W1,2	-	0,5	1	1	0,5	0,5	1	4,5	1
W3	0,5	-	1	0,5	0,5	0,5	1	4	2
W4	0	0	-	0	0	0	0	0	5
W5	0	0,5	1	-	0,5	0,5	1	3,5	3
W6	0,5	0,5	1	0,5	-	0,5	1	4	2
W7	0,5	0,5	1	0,5	0,5	-	1	3	4
W8	0	0	0	0	0	0	-	0	5

Ako prezentujú predchádzajúce tabuľky, hlavnými faktormi rozvoja sú pre región UMR Žilina kultúrne služby prezentované historickými hodnotami, historicky formovaný systém vzdelávania od predškolskej výchovy po stredné školstvo zamerané na odvetvia späté s regiónom (priemyselná a poľnohospodárska výroba, ...), ako aj služby v oblasti zdravotníctva a starostlivosti o seniorov. V nadväznosti na kultúrno - historický potenciál je potrebné rozvíjať aj oblasť športovej infraštruktúry jednak viazanej na prírodné danosti regiónu (cyklistika, turistika) ako aj na infraštruktúru vyššieho významu (napr. kúpalisko, významnejšie športové ihriská a štadióny).

Miera heterogenity disparít a faktorov rozvoja

Environmentálna oblasť

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
S1	celkovo 2 chránené územia európskeho významu NATURA 2000	1,5	1,5	W1	nevyhovujúci stav koryta vodného toku Váh a jeho prítokov	1,5	1,5
S2	množstvo vodných tokov a vodných plôch v katastri mesta a v jeho okolí	1,5	3	W2	nevyhovujúci stav kvality vody - veľmi zlý ekologický stav, prítoky priemerný	1,5	3
S3	výrazné zníženie emisií základných znečisťujúcich látok (tuhé emisie - 73t, SO ₂ - 23,8, NO ₂ - 50,8 t, CO ₂ - 32 t,	1,5	4,5	W3	existencia starých environmentálnych záťaží,	1,5	4,5
S4	NATURA 2000 CHKO Strážovské vrchy,	1,5	6	W4	Problematické látky v zložení vody toku Váh - dopady priemyselnej výroby	1	5,5
S5	NATURA 2000 NP Malá Fatra	1,5	7,5	W5	Juhovýchodná časť UMR zaťažená arzénom od 10,4 až 16,3 mg / kg,	1,5	7
S6	PR Brodnianka, PR Rochovica	1,5	9	W6	severovýchodné oblasti spadajú do skupiny s vyšším až vysokým obsahom olova a do od 31 do do 47 až nad 47 mg / kg pôdy.	1,5	8,5
S7	PP Kysucká brána,	1	10	W7	Lokality ohrozené extrémnou eróziou sa nachádzajú v blízkosti obce Divinka, Bitarová a Hôrka.	1,5	10
S8	NRBk rieka Váh, Ladonhora,	1	11	W8	Vysoké zaťaženie ovzdušia priemyselnou výrobou a dopravou,	1,5	11,5
S9	RBk Ekotón Nízkych Javorníkov, Kazická Kýčera, Prepojenie Kysuckou vrchovinou. Prepojenie Brodnianka - Krivánska Fatra,	1,5	12,5	W9	V rámci UMR Žilina sa nachádza niekoľko environmentálnych záťaží, ktoré spadajú pod všetky 3 registre A, B a C (14),	1,5	13
S10	Existencia chránených stromov (Žilina, Divinka, Horný Hričov)	1,5	14	W10	nedoriešená likvidácia a využitie bioodpadu,	1,5	14,5
S11	Riešený systém likvidácie odpadu	1,5	15,5	W11	nedobudované zberné dvory pre separovaných zber	1,5	16
S12	Separovaný zber zavedený vo všetkých obciach UMR,	1,5	17	W12	zlý technický stav verejných vodovodov v meste a okolitých obciach	1,5	17,5
S13	Mesto Žilina s vysokých stupňom odkanalizovania	1,5	18,5				
S14	mesto a obce napojené na skupinový vodovod, ochranné pásma vodárenských zdrojov (Teplička nad Váhom, Žilina)	1,5	20				
	Spolu		20		Spolu		17,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	dôsledné plnenie kvalítne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva,	1,5	1,5	T1	zníženie biodiverzity,	1,5	1,5
O2	odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd,	1,5	3	T2	nárast množstva vyvázaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami,	1	2,5
O3	zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	1,5	4,5	T3	nárast množstva vyvázaných odpadov,	1,5	4
O4	možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	1,5	6	T4	nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi,	1,5	5,5
O5	odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody,	1,5	7,5	T5	neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,	1,5	7
O6	obnoviteľné zdroje energie – geotermálna energia, energia biomasy,	1,5	9	T6	zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja,	1	8
				T7	ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd,	1,5	9,5
				T8	zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva,	1,5	11
				T9	tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny,	1,5	12,5
				T10	radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,	1,5	14
	Spolu		9		Spolu		14

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 3	17,5 Stratégia WO

	20	11	9
T hrozby	Stratégia ST		Stratégia WT
			14

V oblasti environmentálnej výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí región UMR Žilina využiť silné stránky a využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných na riešenie hlavných environmentálnych záťaží, problémov spojených s nedostavanou kanalizačnou sieťou v okolitých obciach. Problémom ostáva naďalej nedoriešený systém separovania TKO ako aj využívanie BRKO. Vzhľadom na prítomnosť lokalít NATURA 2000, PR, PP, NRBk, RBk, je potrebné riešiť aj znečistenie tunajších vodných tokov a riešenie rovnováhy medzi ochranou životného prostredia a rekreáciou. Dôležitou otázkou bude aj ochrana vodných zdrojov a rekonštrukcia vodovodnej infraštruktúry mesta Žilina a okolitých sídel.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

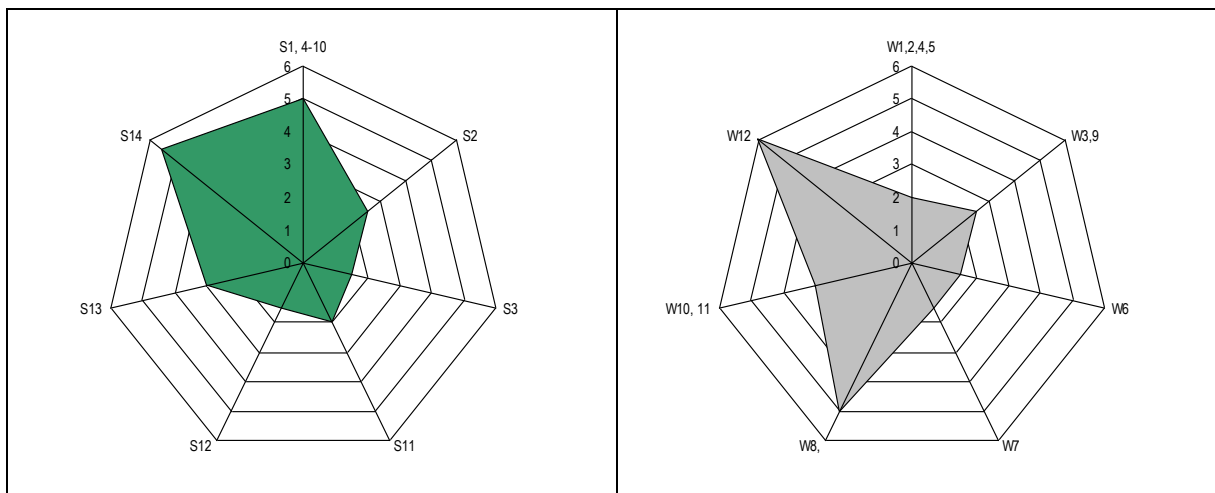
- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1	S2	S3	S4 - 8	S9	S10	S11 - 15	Suma	Váhy
S1, 4-10	-	0,5	1	1	1	1	0,5	5	2
S2	0,5	-	0,5	0,5	0,5	0,5	0	2,5	4
S3	0	0,5	-	0,5	0,5	0	0	1,5	6
S11	0	0,5	0,5	-	0,5	0,5	0	2	5
S12	0	0,5	0,5	0,5	-	0	0	1,5	6
S13	0	0,5	1	0,5	1	-	0	3	3
S14	0,5	1	1	1	1	1	-	5,5	1

Váha vybraných disparít									
	W1,2,4,	W3	W4 - 7	W9 - 11	W13	W14, 15	W16	Suma	Váhy
W1,2,4,5	-	0,5	0,5	0,5	0	0,5	0	2	5
W3,9	0,5	-	0,5	1	0,5	0,5	0	2,5	4
W6	0,5	0,5	-	0	0	0,5	0	1,5	6
W7	0,5	0	1	-	0	0	0	1,5	6
W8,	1	0,5	1	1	-	0,5	0	5	2
W10, 11	0,5	0,5	0,5	1	0,5	-	0	3	3
W12	1	1	1	1	1	1	-	6	1

Hlavnou prioritou v oblasti Environmentálnej v regióne UMR Žilina je ochrana vodných zdrojov, zdrojov pitnej vody, zásobovanie obyvateľov nezávadnou pitnou vodou, ako aj nadväzujúca infraštruktúra s priamym dopadom na vodné toky a zdroje - komplexne vybudovaná kanalizačná sieť, resp. environmentálne vhodné odkanalizovanie rozptýlených oblastí individuálnym spôsobom. Významnou environmentálnou záťažou je následok priemyselnej činnosti. Prioritnou musí byť aj ochrana chránených lokalít NATURA 2000 a ostatných významných prírodných lokalít.

s	w

Miera heterogenity disparít a faktorov rozvoja

Problémová analýza SPR

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadaním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov regiónu UMR Žilina. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepcné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHRSR ŽISK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim mestá zahrnuté do IÚS/UMR poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb na integrovanom prístupe.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozeráť ako na nerovnosti, neodôvodnené rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok regiónu je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam regiónu sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň čiastočné riešenie.

Región UMR Žilina je súčasťou vyššieho územného celku Žilina. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v IÚS/UMR:

Hlavné disparity ŽSK

v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;
- nedostatočné využívanie zdrojov v lesnom hospodárstve;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie, spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby, a to najmä v strojárstve;
- nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít, vrátane výskumu a vývoja v elektrotechnickom, hutníckom a strojárskom priemysle;
- nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví;

v službách

- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej expanzie nadnárodných spoločností, ale aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb (elektrotechnický priemysel);
- nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra;
- nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy má často za následok dopravné nehody;
- nedobudovanosť dopravnej infraštruktúry nadregionálnej úrovne;
- značné ekologické zaťaženie krajiny (priemysel, metalurgia);

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, významné vnútroregionálne rozdiely;
- nízka životná úroveň v severných okresoch;
- značný odlev pracovných síl, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
- vysoké percento absolventov stredných škôl nepracujúcich v ukončenom študijnom alebo učebnom odbore (80 %), nízka vedomostná úroveň a pripravenosť absolventov základných a stredných škôl pre potreby trhu práce;
- prehlbovanie rozdielov v postavení mužov a žien na trhu práce.

Hlavné faktory rozvoja ŽSK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v oblasti lesníctva, pestovania obilnín a zemiakov;

v priemysle

- rozvinutá diverzifikovaná štruktúra priemyslu;
- vysoký podiel zahraničného kapitálu v podnikoch;
- možnosť posilňovania exportu;
- budovanie vedecko-technologických parkov a regionálneho inovačného centra;

v službách

- disponibilný potenciál pre regionálnu ekonomiku na báze informačných technológií, inovatívnych služieb v oblasti vzdelávania a podporných služieb pre rozhodujúce priemyselné odvetvia;
- atraktívny potenciál pre rozvoj turizmu;

v technickej infraštruktúre

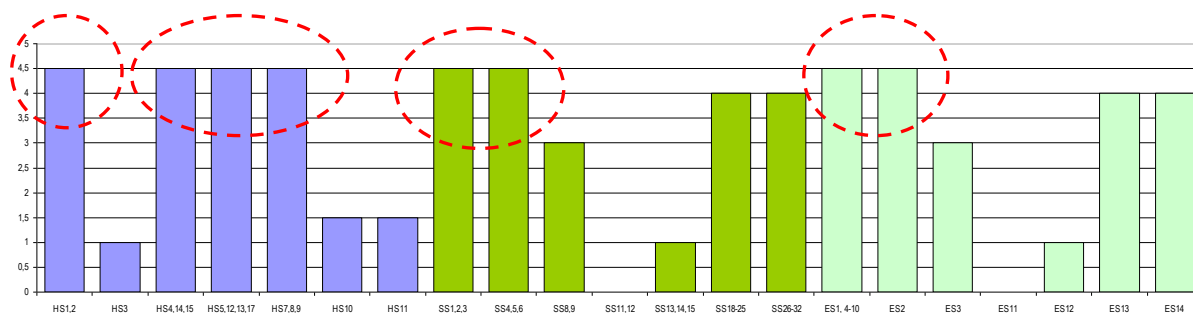
- zámery týkajúce sa splavnenia Váhu, ekologická a integrovaná doprava;
- možnosti využitia kombinovanej dopravy;
- dopravné prepojenie Krakow - Budapešť;
- polohový potenciál kraja, logistické väzby;
- dostatočný potenciál zdrojov vody a vysoká lesnatosť územia;
- sebestačnosť územia vo výrobe elektrickej energie, možnosti budovania nových zdrojov energie;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- dobrá demografická situácia, dlhodobá progresívna prirodzená mobilita a natalita;
- posilnenie systému celoživotného vzdelávania a cielej rekvalifikácie.

Na základe uskutočnenej SWOT analýzy UMR Žilina možno definovať hlavné disparity a hlavné faktory rozvoja podľa analýzy priorít, ktoré prezentujú nasledujúce grafy.

UMR Žilina

Hospodárska oblasť

Hospodársku základňu je potrebné budovať vzhľadom na dlhoročnú tradíciu, ale ja s ohľadom na charakter regiónu - strojársky, stavebný, potravinársky priemysel (**HS3, HS4,6**). Z hľadiska sektorov je možné rozvíjať hlavne ekologicky nezávadné výrobné prevádzky v rámci sekundárneho sektora, ktoré nebudú narúšať kolorit UMR, miest a okolitých obcí, ako aj prevádzky služieb v rámci terciárneho sektora s rozumnými väzbami na cestovný ruch v prostredí CHKO a NP. V tomto ohľade je potrebné systematické budovanie **integrovaných prístupov** na okolité územia, ktoré poskytujú tiež množstvo kultúrnych, prírodných a iných atraktivít. Hlavným cieľom budovanie hospodárskej základne regiónu UMR musí byť ekológia a dostatočná diverzifikácia s rozumnou väzbou na oblasť cestovného ruchu, ale aj tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva. Primárny sektor je potrebné smerovať hlavne do oblasti lesníctva, k čomu sú vytvorené aj podmienky, ako aj zavádzanie **integrovaných prístupov** v nadväznosti na **poľnohospodársku a finálnu potravinársku výrobu (S16,17)**. Sekundárny sektor prioritne smerovať do menších, ekologicky nezávadných prevádzok s počtom zamestnancov do 250 (malé a stredné podniky) s ponechaním a podporou tradičných veľkých podnikov nad 500 zamestnancov. V oblasti cestovného ruchu bude jednou zo základných priorit integrovaná výstavba ponuky služieb a infraštruktúry v nadväznosti na okolité turisticky zaujímavé lokality - CHKO Strážske vrchy, NP Malá Fatra, atď.. Nevyhnutné je rovnako prepojenie na ostatné atraktivity regiónu UMR tak, aby boli poskytované v rámci **integrovanej ponuky** celého regiónu.

Pri rozvoji **poľnohospodárskej produkcie** je potrebné riešiť negatívne dopady takejto činnosti pre kvalitu života obyvateľov v ich tesnej blízkosti, ako aj životné prostredie. Poľnohospodárske areály bývajú zväčša situované na okraji sídiel v UMR. Ich plošný záber a mierka sú dominantné predovšetkým pri vidieckych sídlach v porovnaní ich plochy s výmerou samotného sídla. Častým javom býva ich nevhodné umiestňovanie na vizuálne exponovaných miestach, bez akejkolvek izolácie vegetáciou. Medzi negatívne vplyvy poľnohospodárskych areálov patrí ich plošný záber s optením, zápach zo živočíšnej či inej výroby, hluk (predovšetkým pri areáloch so zmenenou či pridruženou funkciou), degradácia pôdy, znečistenie vody a podobne.

Aj v uvedenom prípade platí určitý kompromis, ktorý by neohrozil poľnohospodársku výrobu, ale na druhej strane by umožnil zaviesť ekologizačné opatrenia, ktoré by znížili negatívny dopad výroby na životné prostredie ako aj iné zložky kvality života obyvateľov regiónu UMR Žilina.

Sociálna oblasť

Ako prezentujú predchádzajúce tabuľky, hlavnými faktormi rozvoja sú pre región UMR Žilina vzdelávacie služby, kultúrne služby prezentované historickými hodnotami, historicky a tradične formovaný systém vzdelávania od predškolskej výchovy po stredné školstvo zamerané na odvetvia späté s regiónom (priemyselná výroba, stavebníctvo, potravinárstvo, poľnohospodárstvo, ...) (**S8, S9, S10**), ako aj služby v oblasti zdravotníctva a starostlivosti o seniorov. V nadväznosti na kultúrno - historický potenciál je potrebné rozvíjať aj oblasť športovej infraštruktúry jednak viazanej na prírodné danosti regiónu (cyklistika, turistika) ako aj na infraštruktúru vyššieho významu (napr. športové haly, významnejšie športové ihriská a štadióny) (**S31, S32**).

Environmentálna oblasť

Hlavnou prioritou v oblasti Environmentálnej v regióne UMR Žilina je ochrana vodných tokov, vodných zdrojov, zdrojov pitnej vody, zásobovanie obyvateľov nezávadnou pitnou vodou, ako aj nadväzujúca infraštruktúra s priamym dopadom na vodné toky a zdroje - komplexne vybudovaná kanalizačná sieť. Je potrebné riešiť existujúce environmentálne záťaž (EW3 a EW9). Prioritnou musí byť aj ochrana chránených lokalít NATURA 2000 a ostatných významných prírodných lokalít.

Stanovenie prioritných oblastí - Integrovaných územných investícií

Integrované územné investície je možné rozčleniť z hľadiska funkcie medzi 3 základné prioritné oblasti.

Hospodárska v sebe zahŕňa oblasti, ktoré vytvárajú predpoklady na rozvoj a fungovanie verejného a súkromného sektora – základná technická infraštruktúra spadajúca do odvetví technickej infraštruktúry a odvetví spoločenských potrieb. Oblasť zahŕňa podnikateľské prostredie ako aj cestovný ruch.

Sociálna oblasť zahŕňa odvetvia rozvoja človeka – všetky súčasti verejného sektora, ktoré majú priamy vplyv na rozvoj a kultiváciu fyzickej a duševnej stránky ľudských zdrojov v meste.

Environmentálna oblasť zahŕňa problematiku zneškodňovania odpadov, ako aj starostlivosť a ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia, resp. zásobovanie pitnou vodou.

Prioritná oblasť		
Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	9. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
2. ALTERNATÍVNE ZDROJE ENERGIÍ, BEZUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO	7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	10. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
3. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	8. KULTÚRA	11. ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU
4. CESTOVNÝ RUCH		12. ODPADOVÉ VODY
5. INFORMATIZÁCIA		

Vnútorná štruktúra Integrovannej územnej investície:

